

Szerkesztőségi iroda:

Nagybeeskerek.

Zapolya-utca 1-ső szám.

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitiz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybeeskerek, Zapolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

Nagybeeskerek, 1908.

XXXVII. évfolyam 190. szám.

Előfizetési árak:

Egész évre	—	—	—	24 kor.
Félévre	—	—	—	12
Negyedévre	—	—	—	6
Egy hónapra	—	—	—	2
— Egyes szám ára 8 fill.				

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el. Azonkívül az összes hirdetési irodákban.

Megjejenik

vasár- és ünnepnapok kivételével mindennap délután 5 órakor.

Péntek, aug. 21.

Mi lesz ősszel?

Nagybeeskerek, aug. 21.

Most, hogy egyre jobban közeledik a parlamenti munka időszaka, az egész ország viszhangzik a nagy kérdéstől:

— Mi lesz ősszel?

És a találgatásnak egész raja, akár csak a messze utra készülő fecskesereg, röpköd a levegőben és a kiszámíthatatlan, ellenőrizhetetlen kombinációknak egész tömkelege gomolyog a politikai láthatáron. A politikai életnek egyik sajtásága, hogy — akár csak az egyes ember — előszeretettel taglalja a jövő kérdéseit és minden igyekezetét arra fordítja, hogy a jövő titkait takaró leplet föllebentse. Az bizonyos szent igaz, hogy Magyarország politikai jövőjének méhe nagy, talán korszakalkotó eseményekkel terhes és ha valaha, úgy ezekkel az eseményekkel kapcsolatban indokolt a közélet munkásainak az az igyekezete, hogy valamely fölfedezhető részen ezeknek az eseményeknek miként való kialakulására, akár időnapelőtt is, rátekinthessen.

Ennek az országgyűlésnek életét jelző homokórája már nagyrészt lepergett, de most vár a magyar parlamentre a nagy és nehéz alkotásoknak egy még nehezebb korszaka az eddiginél, mivel a kormány programjának legnehezebben megvalósítható pontjai a jelenlegi országgyűlés második felében kerülnek megvalósításra.

Az új választói törvény alkotmányos életünknek egész fundamentumáig hatol és nem lehet csodálni, ha az egész ország lakossága, pártállásokra való tekintet nélkül, ezer kételkedéssel, ezer aggodalommal állja körül azt a fátvált, amely a jövő képét előle eltakarja.

Az új adózási törvény, valamint a különálló magyar nemzeti bank kérdése, az egész ország gazdasági viszonyaira van

kihatóssal, természetes, hogy érdekléssel várja minden ember ebben az országban a jövő méhében elrejtett új, korszakalkotó kialakulásokat.

Az új ipartörvény megvalósulása elé nemcsak az egész magyar nemzet, de a nyugati államok is bizonyos várakozással tekintenek.

Az igazságügy terén csak úgy, mint a kultuszlárcsa keretében nagy reformok kerülnek megvalósításra a jelen országgyűlés második felében. Csoda-e, ha már ma várakozással tekint minden ember az elé az idő elé, amidőn olyan kérdések, mint az új perrendtartás, vagy a kátholikus autonómia jutnak megoldásra?

Ehez járul még nemzeti törekvéseink tengeri kigyójának, a katonai kérdéseknek állandóan esedékes rendezése, ami magában véve is olyan feladatot képez, aminek megoldásához ezerféle nemzet érdekek fűződnek és amely kérdés, mint nemzeti életünknek, közjogi és közgazdasági érdekeinknek eleven réme itt kísért közöttünk állandóan úgy a mi nemzetünk, mint Ausztriának is kimondhatatlan hátrányára.

A jövő képe tehát, amint ez a föl-soroltakból látható, a munka halmazát mutatja s ha a nyári unalom ráborul is ma még a magyar közéletre: az ősz elhozza máhónap az unalmat száműző munkát, amelyben minden magyar ember dolgoz kezére kell, hogy számíthasson az ország. Nem azt a korszakot éli ma a magyar nemzet, amidőn kicsinyes érdekek kicsinyes cél elérését tűzhetik maguk elé: az egész állami élet átalakulása képezi most a feladatot, amelynek megoldásánál nem lehet és nem szabad semmiféle egyéni, vagy meddő pártérdekeknek dominálni.

És ha ez az elv érvényesülni fog, akkor nem kell aggodalommal eltelve borongani a kérdés fölött, hogy: Mi lesz ősszel?

A „TORONTÁL” tárcája.

A kisértet.

A falu legényei sértve érezték magukat, amiért Kata, a fiatal szép özvegy, ki után régóta esengtek bájjai s még inkább talán a tallérai miatt, — őket mellőzve, a lomha nagy Claude-nak nyújtotta a kezét. Ki is jelentették, hogy meg fogják rajtok magukat bosszulni.

A lakodalom napjág csak a fonyetözésnél maradtak. Ezt megelőző este azonban tanácskozásra jöttek össze. Janot, a legfurfangosabb mindnyájok közt, elmondta, hogy előtte való nap találkozott Katával az erdőszélen és ez figyelmeztette őt, hogy ha valami bolondságot akarnak csinálni, Claude puskalövéssekkel fogadja őket, emberhalál lesz.

E szavakra a legények ingadozni kezdtek s a Janot indítványára abban állapodtak meg, hogy az esküvő után a templomból kijövet, csak a szokásos mókákat engedik meg maguknak; ez ellen az új párnak sem lehet kifogása, ehez joguk van a legényeknek. De aztán éjjel, mikor biztonságban érezték magukat, szépen turbékolni kezdenek: derekasan megrézfájják őket.

Ezt a haditervet egyhanguan elfogadták. Janot legott felkereste Claudeot és kijelentette neki, hogy a nászmenet alkalmával szokásos vas-tag tréfákról lemondott a legénység és csak látszólag fog némi csipkedést tenni, csak épen a látszat kedvéért. Claude nagyon meg volt elégedve a kijelentéssel, benéztek a koresmába s egy pár pohár bor után, mint teljesen kibékült jó barátok váltak el.

A nászmenet alatt alig is hangzott fel a szokásos trombita rottyogtatás s alig röpült el egy pár undorító büzü égő börcsés az új pár orra előtt. A lakoma alatt sűrű poharazás által

feltűzelve két vagy három legény énekelte gúnyos dalokat. Ez volt az egész. Esti tíz óra tájban az egész násznép Claude lakására kísért az új házasságot s hosszú ölelések és szerenese-kívánások után visszatértek a Kata apjához, hogy kiűrtsék az utolsó palackokat is.

Kata és Claude nászszobájok ablakába könnyökölve néztek vendégeik távozását. Az éj lanyha volt s egy kissé sötét; nem volt holdvilág, csak a csillagok ragyogtak a kék égboltról. A szellő lassan és lágyan, mintha fáradt volna, hozzájuk hajította a lekaszált széna kedves illatát. Semmi zaj künn, kivéve a tücsök cirpölését s a békák távoli brekegését. Kata és Claude némán húzódtak össze, áthatotta őket az óra ünnepélyes fensége.

Claude végre bele unva a várakozásba, karjaiba zárta a párját és mozdulatlanul ott tartotta.

— Nos, késő az idő, mondta, fekdjünk.

Kata minden szó nélkül kibontakozott a karjaiból és vetközni kezdett. Lassan, mintha egyedül volna, rakta be minden egyes ruhadarabját a szokrénybe. Claude rábámult anélkül, hogy segített volna neki, mikor látta, hogy Kata nevelve az ágyba bujt, ő is sietve lehányta magáról a ruhát, bezárta az ablakot, meggyőződött róla, hogy a falra akasztott puskája a helyén van, még egyszer kinézett az ablakon, óvatosságból, hogy nincs-e valaki a közelben.

De alig lépett az ágyhoz, mikor hosszan elnyúló bagolyhugogás lön hallható, mit nyomban menydörgéshez hasonló tompa dübörgés követett; jég kezdte verni az ablakot, erős szél látszott támadni, mely neki rohant a kiakasztott zsaluknak s nagy robajjal földre vágta őket.

— Oh, a gazemberek, mégis bolondoznak! mondta Claude. De várjatok csak!

Nagybeeskerek város jövő évi költségvetése.

— Saját tudósítónktól. —

Nagybeeskerek, aug. 21.

Nagybeeskerek város tanácsa szerdán dr. Perisics Zoltán polgármester elnöklésével ülést tartott, amelynek legfontosabb tárgya a város jövő 1909-ik évi költségvetése volt.

A költségvetési tervezetet Hausladen Mátyas városi főszámvevő terjesztette be s a tanács azt behatóan tárgyalván, a közgyűlésnek a költségvetést megállapításra és elfogadásra javasolja.

A költségvetésből konstatahatni, hogy a hiány, bár még mindig kétszázézer korona, de a tavalyihoz képest meglehetősen esőkken, úgy hogy ennek folytán a községi pótdadó három és fél százalékkal apad a múlt évhez képest.

Ez a tény mindenestre örvendetes, mert a város vezetőségének reális és gondos gazdálkodását tanúsítja, de azért a 61 és fél százalékos községi pótdadó, amelyhez még a megyei és más egyéb pótdadó járul, igen súlyosan nehezedik a város polgárságára s kiálló bizonyossága annak, hogy milyen nagy szükségük van a vidéki városoknak arra, hogy az állam sürgősen és alaposan segítsen a városok nehéz helyzetén.

A szerdai tanácsülésen tárgyalta költségvetés adatait egyébként a következőkben ismertetjük:

1. A közjövédelmi pénztár. Szükséglet: 481.626 kor. 13 fillér; fedezet: 280.113 kor. 40 fillér; hiány: 201.512 kor. 73 fillér.

2. A gimnáziumi alap. Szükséglet: 69.546 korona; fedezet: 69.546 korona.

3. A kövezetvám pénztár. Szükséglet: 66.760 korona; fedezet: 66.760 korona.

4. A tisztii nyugdíjalap. Szükséglet: 14.460 korona; fedezet: 14.460 korona.

5. A rakpartvám pénztár. Szükséglet: 24.540 kor.; fedezet: 24.540 korona.

6. A villammű-pénztár. Szükséglet: 143.891 kor.; fedezet: 143.891 korona.

7. Az ipariskolai pénztár. Szükséglet: 6504 kor.; fedezet: 6504 korona;

Lekapta a puskáját a falról s csendesen az ablakhoz lépett.

Künn semmi. Minden csendes volt. A holdtalan égbolton számtalan csillag tündökölt s a tejtut mint végtelen fehér muszlin szalag végig nyult rajta. A távolban semmi zaj; a tücsök és békák is felhagytak egyhangú énekükkel.

Miután pár pillanatig leselkedett, dühösen, hogy semmit sem lát, készült Claude ágyba bujni, mikor kékes lángokat pillantott meg, melyek a mezőn ide-oda szökölve táncoltak, mind megannyi lidércfényhez hasonló. Mert a Claude háza a falun kívül, a temető mellett feüdt.

A temető kerítése is ki-kivilágított s lángok szállodáltak le róla, hogy a többiekhez csatlakozzanak. Kata, ki felkelt, remegve nézte ezt a borzasztó látványt.

Egyszerre nyögések, jajgatások, láncsörgések hangzottak fel a tornácra. Claude visszanyerte a bátorságát, az ajtóhoz rohant, de alig tette a kilincsre a kezét, mikor kívülről siralmas, elfojtott hang tört fel:

— Kata! Kata! szivtelen teremtés, hát így elfelejtesz te engemet!... Azt hiszed, hogy siromban maradhatok, mikor te másnak a karjai közt éled a világot! Vigyázz magadra, Kata, jól vigyázz!

— Oh, istenem... zokogott Kata; az én szegény első férjem jött haza... Claude... Claude... védj meg!

S örült rémületében, vacogó fogakkal huzta Claudeot az ágy felé, hol elbujt a takarók alá. Claude ugyanazon rémület által elfogva, égő aggyal, hideg verejtékkel a hátán, szeme előtt látta az összes kisérteteket, a fantasztikus mesék összes szellemeit, az ágy szélére ült s szeméit az ablakra szögezve leste a legesekélyebb zajt.

Egyszerre apró fények kezdtek táncolni az ablak előtt s egy fehér alak, mint valami kitért

8. A kereskedelmi iskolai pénztár. Szükséglet: 2800 kor.; fedezet: 2800 kor. Ezek szerint hiány, amely községi pótdadával fedezendő, csak a közjöveldelmi pénztárnál mutatkozik.

A 201.512 kor. és 73 fillér hiányból esik: Az általános közigazgatási csoportra 171.245 kor. 93 fillér, a belrendőrségi csoportra pedig 30.770 kor. és 80 fillér, összesen tehát 202.016 kor. és 73 fillér; levonva ebből a gazdasági csoportnál jelentkező felesleget 504 koronát, mely a két csoport apasztására fordítandó, marad 201.512 korona és 73 fillér hiány.

Az általános közig. csoportnál mutatkozó hiány kiegyenlítésére 362.904 kor. 81 fill. állami adó után 47%, azonfelül az állami adóalapnál előforduló leírásból eredő hiány pótlására 2%; összesen 49%; a belrendőrségi csoportnál jelentkező hiány megszüntetésére a földadó kivételével, vagyis 243.630 kor. 71 fill. áll. adó után pedig 12 1/2% összesen tehát 61 és fél százalék községi pótdadának engedélyezését hozza javaslatba a tanács.

A pótdadó százaléka viszonyítva az 1908. évre helybenhagyottal, az általános közig. csoportnál 3%; a belrendőrségi csoportnál pedig 1/2%-kal, összesen három és fél százalékkal apad. Ez a esőkkedés annak az örvendetes körülménynek tulajdonítandó, hogy a tisztí nyugdíjalap a jövő évtől kezdve már 12000 korona kematot hoz, mely a szabályrendelet 43-ik §-a alapján a fizetendő nyugdíjak részbeni fedezésére használandó fel, ami meg is történik, mert a 12000 korona mint fedezet beállított.

A városi tanács, mint már fentebb említettük, a költségvetési tervezetet magáévá tette s azt a közgyűlésnek elfogadásra javasolja. Egyben az előirányzatokat az 1886. évi XXII-ik törvényekkel rendelkezéseikhez képest 15 napon át a városi számvevőségen közzemlére kiteszik, 350 példányban kinyomatják és a képviselőtestületi határozatot a tagoknak megküldik.

HIREK.

Tájékoztató.

Augusztus 24. Rendkívüli megyei közgyűlés.
Szeptember 11. Közig. bizottság ülése.

— **Szent István napja.** Az első magyar királynak, Szent Istvánnak ünnepét tegnap a szokásos fényvel és kegyelettel ünnepelték meg Nagybecskereken. A tegnapi ünnep alkalmából a nagybecskereki róm. kath. plébánia-templomban délelőtt 10 órakor zenés mise volt, amelyen Jankó Ágoston alispán vezetésével résztvettek az összes polgári és katonai hatóságok, egyetek és testületek. A misén, melyet

karu kísértet tünt fel fenyegetően. Claude egy ösztönszerű mozdulattal, gépiesen felemelte a puskáját és két lövést tett egymásután.

Éles, göresős röhögés tört fel erre s az előbbi hang megszólalt:

— Hahah! lövöldözhetsz. Hiszen tudod, hogy a szellemeket nem lehet agyonlőni!

És valóban, a kísértet még mindig ott lebegett az ablak előtt. Claude hörögve vágódott hanyatt az ágyon, rá a mozdulatlanul fekvő Katára, aki nem reszketett többé. Másnap pompásan kelt fel a nap. A nászszobában semmi nesz. A legények hajnalban a ház elé sereglettek, hogy szerenádot adjanak az új párnak. Janot, a banda feje, hosszú póznán egy lepedőt tartott kifeszítve, melyen két kerek lyuk látszott.

Pokoli macskazenét csaptak s miután az új pár erre sem mutatkozott, Janot abban a hiszemben, hogy az éjjeli tréfiért duzzognak, hágsót támasztott az ablak mellé és benézett.

— Nos, szerelmes galambkám, megtréfáltunk benneteket. Nos, semmi harag, mi?...

De amint jobban benézett, majd levágódott a hágsóról. Claude és Kata feléje fordítva iszonyuan eltorzult arcukat, mozdulatlanul feküdtek az ágyon.

Meghaltak félelmökben...

Jules Moreau.

Magyary Pál pápai kamarás mondott fényes papi segédlettel, az egyházi ének- és zenekar Gruber „Misé”-jét adta elő Weninger József karnagy vezetésével. Gradualera Steyer István harsonán eljátszotta a „Boldogasszony anyánk” kezdetű régi magyar templomi éneket, míg offertóriumra Kolos Janka urhölgy Schubertnek egyik gyönyörű egyházi szerzeményét játszotta el hegedűn orgonakisérettel. A templomban nagyszámú közönség volt jelen, amely az istentiszteletet áhitattal halgatta végig.

— **Személyi hír.** Botka Béla főispán, aki hivatalos ügyekben néhány napig Budapesten időzött, tegnap este ismét visszaérkezett Nagybecskerekre.

— **Uj prépost.** A király Kayser Lajos makói plébánosnak az odoni címzetes prépostságot adományozta. Kayser Lajos huzamosabb ideig Törökbeesen volt plébános s a vármegye szerte tisztelt és becsült egyházi férfiú kitüntetése széles körben kelt örömet.

— **A megyei állandó választmány ülése.** Torontárvármegye állandó választmánya ma és holnap délután ülést tart, amelyen a hírfői rendkívüli megyei közgyűlés tárgyait készíti elő.

— **Jóváhagyott alapszabályok.** A m. kir. földmívelési miniszter a torontárvármegyei gazdasági egyesület főlkjút képező háziföldi gazdakör alapszabályait a jóváhagyó záradékkal ellátta.

— **Ünnepelt jegyző.** Megirtuk már, hogy Czappán István ernesztházi jegyző nemrégiben ünnepelte meg hivatali szolgálatának negyedszázados jubileumát, mely alkalommal a község lakossága Kain Péter községi bíróval az élén szépen sikerült jubilaris ünnepség keretében adta tanubizonyosságát annak a tiszteletnek és szeretetnek, melyet jegyzője iránt érez. Tegnap, Szent István napja alkalmából, mely egyszermind Czappán nevenapja is, a jubiláns felettes hatósága is kifejezést akart adni Czappán munkássága feletti elismerésének, miért is id. Tullies György központi tb. főszolgabíró a járási tisztikarral és a jubiláns néhány kollégájával kiszállott Ernésztházára s felkereste a jubiláns jegyzőt, a kihez megindító üdvözlő beszédet indított, majd egy pompás emléktárgyat nyújtott át az ünnepeltnek, aki meghatva mondott köszönetet e figyelemért. Megemlítendő itt, hogy az egész ünnepség meglepetésszerű volt. A főbíró üdvözlő beszéde után a kartársak is meleg szavakban üdvözölték a jubilánst, aki külön-külön is megköszönte a gratulációkat. Ezután villásreggeli volt a községi tanácssteremben, amelyen részt vettek: Tullies György tb. főszolgabíró, Boróczy Dezső járási számvevő, Orsó Gáspár, Hollstein Ede, Laffleur Péter, Marjanov Szvetozár, Belieska Gusztáv, Benedek Zoltán, Treisz Béla és Molnár János községi jegyzők, nemkülönbén Ernésztháza község előjárósága, képviselőtestülete és intelligenciája. A villásreggeli végeztével Kain Péter községi bíró az egybegyűlteket ebédre hívta meg, melyet a nagyvendéglőben szolgáltak fel. Az ebédnél számos pohárköszöntő hangzott el részint a jubilánsra, részint pedig Tullies főbíróra, akit a nép őszinte és igaz barátjaként ünnepeltek. Az egész ünnepségen megható volt látni azt az igaz szeretetet és tiszteletet, amelylyel az ernesztházi jegyzőjüket körülveszik, ami pedig tekintettel arra, hogy a községi jegyző nemcsak a község feje, hanem egyszermind az összes rendeletek végrehajtó közege is s így gyakran kényes helyzetben van, arra enged következtetni, hogy Czappán jegyző nemcsak lelkiismeretesen, hanem tapintatosan is oldja meg nehéz feladatát.

— **Tömeges változások a csanádegyházmegyében.** Dr. Csernoch János csanádi megyés püspök egyházmegyéjében a következő személyi változásokat eszközölte: Adminisztrátori minőségben kinevezettek: dr. Kovács Sándor theol. tanár, szentszéki ülnök Apátfalvára, Zablár József sztaresovai esperesplébános Nemet-szentpéterre, Brevis Vilmos kislaludi plébános Grabácra, Kadák Pál ideiglenes plébános-helyettes Sztaresovára, dr. Orbán Gergely grabácsi ideiglenes plébános-

helyettes Kislaludra, Wégling János temesvári-erzsébetvárosi hitoktató ideiglenes helyettes-plébánosi minőségben Nagygátra. Coadjutori minőségben: Kreuter János szenthuberti káplán Daruvárra, Simonich Miksa pankotai káplán Károlyfalvára, Balázs Mózes gyoroki káplán Nagylakra. Kápláni minőségben: Nikolenyi István ujmisés Buziásfürdőre, Prokop Sándor Világosra, Gyenes György Lovrinba, Ökrös László Szenthubertre, Bozóky Mihály Pankotára, Herdt József Aninára, Glázi Miklós Gyorokra, továbbá Plesz József Buziásfürdőre és Márki Ferenc Világosról Nagyszentmiklósrá, Jakab Gyula Szőreghről Nemetelemre, Faragó Mihály Nemetelemerről Szőreghre, Bán József daruvári coadjutor Kisiratosra, ifj. Schütz Miklós németemeti helyettes-plébános Ujszentannára, Hummel Vilmos Ujszentannáról Nemeteczerenyára, Fábian Dénes Anináról Temesvár Gyárvarosba; továbbá ifj. Kuhn Ferenc károlyfalvi coadjutor Nemetemetére, id. Schütz Miklós wolfsbergi ideiglenes helyettes-plébános Szanadra és Imhoff János szanádi helyettes-plébános Wolfsbergre. A weidenthali hívek lelki ellátásának vezetésével Bossányi Dénes aranymisés áldozár bizatott meg. Benó József papneveldei tanulmányi felügyelő és helyettes tanár tanulmányi felügyelői tisztjétől fölmentetvén, theologiai rendes tanárrá, Mester János dr. temesvár-gyárvarosi káplán, papneveldei tanulmányi felügyelővé és helyettes tanárrá, Kovács István nagyszentmiklósi káplán a szent Imre fineveldebe tanulmányi felügyelővé, egyúttal székesegyházi praebendátussá nevezetett ki.

— **A villamvilágítási bizottság ülése.** Nagybecskerek város villamvilágítási bizottsága ma délután 3 órakor dr. Perisics Zoltán polgármester elnöklésével ülést tartott, a melyen a szomszédos községeknek villamos árammal való ellátásának az ügyét tárgyalták. Az ülés lefolyásáról lapunk holnapi számában hozunk részletes tudósítást.

— **Halálozás.** Mint Pancsováról írják, ott tegnapelőtt halt meg Mattanovich Adolfné szül. Elek Emerencia, Mattanovich Adolf kir. tan., Pancsova város polgármesterének neje, életének 49-ik évében. Az elhunyt urinót tegnap temették el Pancsován nagy részvét mellett.

— **Honvédeink a hadgyakorlaton.** Az 5-ik számú honvédegyleget itt állomásozó zászlóaljja tegnap hajnalban Neuschl Ferenc alezre-des vezetésével a Lippa környékén megtartandó nyári hadgyakorlatra indult, ahonnan csak néhány hét múlva fognak visszajönni.

— **A végrehajtási novella életbelépési ideje.** Az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés több vidéki kerülete mindjárt a törvény országgyűlési letárgyalása után mozgalmat indított annak érdekében, hogy a végrehajtási novella minél későbbi időben lépjen életbe, aminek folyamánaképpen az egyesülés központja ebben a kérdésben a kormánytól is felszólalt. Az O. M. K. E.-nek Wekerle Sándor miniszterelnökhöz intézett beadványa utal arra, hogy az egyesülés már a novella képviselőházi tárgyalását megelőzőleg előterjesztéssel fordul az igazságügyminiszterhez a novellába felveendő megfelelő átmeneti intézkedések ügyében és megállapítja, hogy azok az aggályok, amelyeknek az egyesülés az igazságügyminiszternél annak idején kifejezést adott, az azóta történtek tanúsága szerint mindenképpen megokoltaknak bizonyultak. Az átmeneti időnek tulságosan rövidre való szabása és ezenfelül az előirt előzetes bejelentési módozat ugy a hitelezők, valamint az adósok körében országsszerte a legnagyobb nyugtalanságot idézte fel s amint immár teljes bizonyossággal előrelátható, súlyos zavaroknak és mérhetetlen károsodásnak lesz a forrása. Az O. M. K. E. kifejti, hogy ezeket a következményeket az adott helyzetben még csak ugy lehetne enyhíteni, ha a végrehajtási törvény novellájának életbelépése minél későbbi időben következne be. Az egyesülés ennelfogva azt a kérést terjesztette elő, hogy a kormány vegye figyelembe és teljesítse minél nagyobb mértékben a rendkívüli körülmények által mindenképpen megokolt országsszerte megnyilvánuló óhaját, amely a végrehajtási törvény novellájának minél későbbi időpontban való életbelépését kívánja, illetve közérdekből szükségesnek itéli.

— **Rövidülnek a napok.** Még jóformán nyárban sem volt az idén részünk és ime, máris észrevehetőleg rövidülnek a napok. Egyébként is olyan kora őszi hangulat uralkodik közöttünk. A nagy szárazság következtében sárgára aszott a

„A pillangóhoz.” Alapított 1870-ben. Telefonszám 201.

Az iskolai év megkezdésével ajánljuk a szülők figyelmébe, hogy gyermekeik szükségletét, mint például:

gyermekesernyőket, keféket, fésűket, iskolatáskákat, ingeket, gallérokat, nyakkendőket, harisnyákat stb. stb.

Benó Testvérek ezelőtt Rokits A. F. rövid-, divat- és játékaruházában Nagybecskerek

szeressék be. Levélbeni megrendelések is szivesen teljesítettek.

717-117

hefü és a rvadt falevelek egész tömegét söpri maga előtt nap nap után a hűvösödő szellő. Ilykép erősen haladunk a szezon felé. És néhány hét múlva csakugyan itt lesz az ősz, holott voltaképen a nyarat valami gonosz szellem elsikkasztotta tőlünk. Volt ugyan részünk a nyárban is, de ez május elején történt, meg később júniusban, mikor aztán egyre azon jajgattunk, hogy tulságos sok lesz a nyár áldásaiból. A meleg nyári napok elmaradtak és ugylátszik, már nem is szándékoznak ebben az évben visszatérni. Bele kell tehát nyugodnunk, hogy a napok rövidülnek, hogy erős lépésekkel közeledik az ősz és mi fájdalmas érzéssel látjuk a levelek hullását, a nyári örömeinek elmulását, a fiatalság, a deris napsugár, a perzselő jókedv elröppenését. Mindaz, mit szeretünk, miben gyönyörűséget, szórakozást találunk, röpkel felhő, mely sietve suhan át a lét szemhatárán és mi ábrándos lélekkel merengünk utána...

A szabászati tanfolyamból. A nagybecskereki szabászati tanfolyamon, melyet Belszlin Athanasz vándortanító vezet, serényen és sikeresen halad a munka. A mai napon a tanfolyamot meglátogatta Bálint Menyhért tanfolyam-ellenőr, a kormány kiküldöttje és nagy örömeinek adott kifejezést a tanfolyam nagy látogatottsága és az elért eredmények felett. Miután Bálint a további kitartásra és munkára buzdította a tanfolyamon résztvevőket, megígérte, hogy a vizsga alkalmával ismét lejön Nagybecskerekre.

A vasárnapi munkaszünet. A vasárnapi munkaszünet szabályozásáról való törvénytervezet mostani nyilvánosságra hozatala alkalmából a Temesvári Kereskedelmi Alkalmazottak Egyesülete mozgalmat indított a teljes vasárnapi munkaszünet érdekében, melyhez már eddig is számos kereskedelmi és alkalmazott egyesület csatlakozott. E tárgyban szeptember hó 6-án egy országos kongresszust rendeznek Temesvárott, melyhez már nagy számmal érkeztek a bejelentések.

TÁVIRATOK

A király Budapesten.

Budapest, aug. 21. (A „Torontál” ered. távirata.) Mint Bécsből sürgönyzik, a király szeptember 6-án négy heti tartózkodásra Budapestre érkezik. A király a négy hetet részben a budai várpalotában, részben Gödöllőn tölti, ahol több udvari vadászat lesz. Közben szeptember 15-én két napra a király Veszprémbe utazik, hogy részt vegyen a dunántúli nagy hadgyakorlatokon. Október elején a király a magyar és osztrák delegátusok tiszteletére néhány udvari ebédet ad. Október közepén azután visszautazik Bécsbe, hogy az odaérkező spanyol királyi párt fogadja.

Szent István napja.

Budapest, aug. 21. (A „Torontál” eredeti távirata.) Szent István király emlékeztet a hagyományos diszszel ünnepelték meg tegnap a fővárosban. Reggel 8 órakor a budai várban fényes körmenetben körülvitték Szent István király jobbát. A körmenetben részt vettek a kormánynak Budapesten időző tagjai, valamint a polgári és katonai hatóságok fejei, azonkívül ezekre menő közönség.

Ugyancsak megünnepelték Szent István király emlékeztet Bécsben is, ahol tegnap délelőtt a kapucinusok templomában ünnepi istentisztelet volt. Az istentiszteleten megjelent gróf Zichy Aladár, a király személye körüli miniszter, Vértessy államtitkár, Eszterházy herceg és a bécsi magyarság nagy számmal.

A külügyminiszter a királynál.

Budapest, aug. 21. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Bécsből sürgönyzik, Aehrenthal báró közös külügyminiszter legközelebb, valószínűleg a jövő hét elején Ischbe utazik a királyhoz kihallgatásra. A kihallgatáson Aehrenthal báró jelentést tesz a legutóbbi közös minisztertanácsról, egyúttal kézhez veszi a király intézkedését a delegációk egybehívására nézve.

Kereskedelmi szerződésünk Szerbiával.

Budapest, aug. 21. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Bécsből sürgönyzik, a brünni és a bécsi kereskedelmi és ipar-

kamara feliratot intézett az osztrák kormányhoz a Szerbiával kötendő kereskedelmi szerződés azonnali életbeléptetése iránt.

A miniszterelnök hamisítója.

Budapest, aug. 21. (A „Torontál” ered. távirata.) Wekerle Sándor miniszterelnök feljelentésére a rendőrség letartóztatta Halász Dezső miniszterelnökségi díjnyel, aki a miniszterelnök és Gogolak számvetőségi főnök hamisított aláírásával az állampénztárnál 8800 koronát felvett. A rendőrök a sikkasztó napidíjast a löversenyterén tartóztatták le, éppen mikor a sikkasztott pénzből javában rakta a totalizátort.

A Szent István-díj.

Budapest, aug. 21. (A „Torontál” ered. távirata.) A tegnapi löversenyen került döntésre a legnagyobb magyar löverseny-díj, a Szent István-díj. A versenyt, amelyet óriási közönség nézett végig, Söllingennek Armada nevű lova nyerte meg.

A törökországi események.

Budapest, aug. 21. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Konstantinápolyból sürgönyzik, a szultán Ali Riza pasát hadügyminiszterre nevezte ki. Az új hadügyminiszter a török tisztikarnak egyik legkiválóbb és legképzettebb tagja.

Budapest, aug. 21. (A „Torontál” eredeti távirata.) Konstantinápolyi jelentés szerint az új török bizottság megcáfolja azt a hírt, mintha a külföldi sztrajkolókat kiutasítással fenyegette volna meg.

Egyes magánjelentések szerint Konstantinápolyban még mindig nem állott helyre teljesen a rend s különösen a közbiztonság hagy sok kívánni valót fenn. Ugyanis az alkotmány helyreállításának az örömnappjaiban a politikai foglyokkal együtt számos közönséges gonosztevőt is kibocsátottak a börtönből. Ezek most a félreeső utcákban garázdálkodnak s nap nap után történik nagyszabású rablás.

Gyilkos hadnagy.

Budapest, aug. 21. (A „Torontál” ered. távirata.) Véres dráma történt tegnap a főváros közelfekvő Mária-Remetén. Pauli Géza 25 éves szabadságot állomány hadnagy ugyanis huzamosabb ideje jegyben járt Vranamacska Irma nevű leánnyal. Mivel azonban az esküvőt több ízben huzta-halasztotta, a leány édesanyja visszaküldte Paulinak a jeggyűrűt. Pauli erre kiment Mária-Remetére, megleste a leányt, mikor az anyjával sétált, hirtelen eleje állt s egy éles ollóval háromszor megszurta és pedig a gyomrán, a balkarján és a mellén. Mind a három seb olyan mély, hogy a szerencsétlen leány aligha marad életben. Véres tette után Pauli az ollóval magát szurta mellbe, úgy, hogy nyomban összeesett. Mindkettőjüket életveszélyes sebeikkel a Szent István-kórházba szállították s most ott ápolják őket.

A budapesti pincér zavarok.

Budapest, július 21. (A „Torontál” ered. távirata.) A budapesti pincérek között dúló háborúság még mindig tart, a mérge azonban oszlóban van és mindkét pincérszervezet tagjai nyugodtabban folytatják akciójukat, úgy hogy a tegnapi nap minden zavargás nélkül mult el.

Horvát garázdálkodás Fiumében.

Budapest, aug. 21. (A „Torontál” ered. távirata.) Fiuméből jelentik: Tegnap hat horvát munkás betért egy fiumei vendéglőbe s ott nagy garázdálkodást vitt véghez, miközben erősen szidták a magyarokat és az olaszokat. Lármájukra 20-30 főnyi kivánsi olasz gyűlt össze a vendéglő előtt. Mikor a horvátok meglátták az olaszokat, botokkal felfegyverkezve nekik rontottak és ütő-verní kezdtek őket és egy olaszt súlyosan meg is sebesítettek. A nagy ribillióra rendőrök vonultak ki, de ők is csak úgy tudták a nekivadult horvátokkal birni, hogy rájuk lőttek. Közbe azután sikerült a horvátokat leteperni s egy kivételével valamennyiüket letartóztatták.

Nagy vasuti szerencsétlenség.

Budapest, aug. 21. (A „Torontál” eredeti távirata.) Párisi jelentés szerint Algirban egy tehervonat a magas töltésről lezuhant. A lezuhanás következtében valamennyi kocsi tönkrezuzódott s a vonat egész személyzete szerencsétlenül járt.

Határidő-üzlet.

Budapest, aug. 21. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) A mi tőzsdén déli záratkor a következő árakat jegyezték: Buza (április 1909.) . . . 23 02 — —
Buza (októberre 1908.) . . . 22 30 — —
Rozs (októberre 1908.) . . . 18 50 — —
Zab (októberre 1908.) . . . 16 18 — —
Tengeri (augusztusra) . . . 14 18 — —

Közgazdaság.

Ingatlanok forgalma.

Nagybecskerek város területén 1908. évi augusztus 14-től augusztus hó 21-éig terjedő időszakban a következő ingatlanváltozás történt:

Eperjesi Károlyné, Mayer Mária és Mayer Ferencné, Krumenacker Eva tulajdonát képező 1 hold szőlőjét megvette Majszler Antal és Anna 2250 koronáért.

Zlatár László tulajdonát képező 2160. ö. i. sz. házat megvette Radu Anka 400 koronáért.

Özv. Guttmann Jakabné és fiai cég tulajdonát képező 687. ö. i. számú házat megvette Schubert Ferenc 9400 koronáért.

Raczkov Gyóka tulajdonát képező 1137. ö. i. számú házat elajándékozta Raczkov Szevánnak.

Felelős szerkesztő: SOMFAI JANOS.

Nyiltér.

(E rovat alatt közölttekért nem vállal felelősséget a szerk.)

Torontálvármegye igen tisztelt közönségéhez!

A vármegye területén immár az állategészségügyi szolgálat terén 15 évet töltöttem el azon lelkiismeretes megnyugvással, hogy hivatalomat mindenkor a legjobb akarattal, tudással teljesítettem a közönség javára és miután ezen téren az igen tisztelt hatóságokkal, községekkel volt érintkezésem, kötelességemet teljesítem, midőn a vármegye területét elhagyom, hogy ezuttal megköszönjem az irántam anusított jóindulatukat, azon meggyőződésemet kifejezésre való juttatásával, hogy mindenkor a legjobb indulattal viseltem Önök iránt hivatalom teljesítésében.

Amidőn is megköszönöm irányomban tanusított jóindulatukat, kérem, tartsanak meg jóemlékükben, mint amily jóemlékkel hagyom el a vármegyét.

Az Isten éltesse Torontálvármegye közönségét!

Zsombolya, 1908. évi augusztus 14.

Kiváló tisztelettel
és hazafias üdvözléssel

Doktor Izidor,

jár. m. kir. állatorvos.

753/11

Vonatok érkezése és indulása

Nagybecskerekre, illetve Nagybecskerekéről.

Érvényes 1908. május hó 1-től.

Érkezik:

a) A nagybecskereki pályaudvarra:

Temesvár, Versecz, Zsombolyáról: délelőtt 9 óra 23 p.
Pancsováról: délután 5 óra 40 p.
Budapest—Szegedről: reggel 7 óra 18 p.; délután 5 óra 50 perc.
Szegedről: (motorkocsi) d. e. 9 óra 47 perc.
Budapest—Nagykikindáról: este 9 óra 50 perc.

b) A nagybecskerek-bégapart pályaudvarra:

Zsombolyáról, Verseczről, Alibánáról és Temesvárról: este 8 óra 05 perc.
Módosról: minden kedden, pénteken és vasárnapon reggel 6 óra 30 perc.
Pancsováról: reggel 8 óra 27 perc.
Zsombolyáról: (keskenyvágányú vonal) reggel 8 óra 23 p. este 7 óra 05 perc.
Csősztelekről: (keskenyvágányú vonal) délután 1 óra 29 p.

Indul:

a) A nagybecskereki pályaudvarról:

Pancsovára: délelőtt 8 óra 10 p.; este 7 óra 5 p.
Szeged—Budapestre: d. e. 9 óra 50 p.; este 6 óra 46 p.
Szegedre: (motorkocsi) délután 1 óra 15 perc.
Nagykikinda—Budapestre: reggel 6 óra 7 p.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarról:

Zsombolya, Temesvár, Versecz: délután 4 óra 35 p.
Temesvár, Versecz, Antalfalva—Pancsova és Alibánra reggel 3 óra 33 perc.
Zsombolyára: (keskenyvágányú vonal) reggel 2 óra 31 p. délután 5 óra 25 perc.
Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon d. e. 11 óra 38 perc.
Csősztelekre: (keskenyvágányú vonal) délelőtt 11 óra 55 p.
Módosról—Temesvárra: minden kedden, pénteken és vasárnapon 2 óra 10 p. délután.
Temesvárról—Módosig: minden kedden, pénteken és vasárnapon indul Temesvárról 11 óra délelőtt.
Módosról—Zsombolyára: minden kedden, pénteken és vasárnapon délután 2 órakor.
Zsombolyáról—Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon délután 5 óra 30 perc.

1213. hvk. 1908. sz.

748-11

Árverési hirdetés.

Alólirott kir. bir. végrehajtó által közhirre tétetik miszerint a tek. budapesti V. ker. kir. járásbíróság 1908. évi március hó 27-ik napján kelt Sp. I. 2198/1907. sz. végzésével megkeresett nagybecskereki kir. jár. bir.-nak 1908. évi április hó 9-ik napján V. 620. szám alatt kelt végzése folytán dr. Pollák Győző nagybecskereki ügyvéd által képviselt Aufrecht és Goldschmidt budapesti cég felperes részére Ország Péter nagybecskereki lakosnál 617 kor. és járulékaik iránt, kielégítési végrehajtás útján 1908. évi július hó 13-ik napján Nagybecskereken lefoglalt, 1945 koronára becsült butorok és könyvekből álló ingók Nagybecskereken alperes lakásán (Váraljai-utca) bírói árverésen készpénzfizetése mellett leendő eladatása 1908. évi szept. 2-ik napjának d. u. 3 órájára tüzetett ki, az 1908. évi V. 620/2 szám alatt kelt végzése alapján az árverés elrendeltetvén, annak az alap-, illetve felülfoglaltatók követelése erejéig is, 1881. évi LX. t.-c. 120. §-a értelmében, amennyiben törvényes zálogjogot nyertek volna, meg fog tartatni.

Együttal felhivatnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégítéshez jogot tartanak, de az, ha részükre a foglalás korábban eszközöltetett, a végrehajtási iratokból ki nem tűnik, úgy az esetben is, ha elsőbbségük bérleti vagy haszonbérleti viszonyon alapszik és ezen törvényes zálogjoguk a végrehajtási jegyzőkönyvben meg van ugyan említve, azonban a követelés összege ugyanott kitéve nincs, miszerint az 1881: LX. t. c. 111. §-ához képest elsőbbségüket az árverés megkezdéséig alólirotthoz egy példányban írásban adják be, avagy szóval jelentsék be annál is inkább, minthogy későbbben bejelentett elsőbbségek végrehajtató kielégítését nem gátolván, igénylők a vételár fölőslégére fognak utasíttatni.

Nagybecskereken, 1908. évi aug. 17.

Kiss István,
kir. bir. végrehajtó.

**Nyomdásztanulónak jobb házból való fú
azonnal felvétetik.**

**BUZIÁSI PHÖNIX
ASVÁNYVÍZ**

**KITÜNŐ HATÁSÚ VESÉ- ÉS HÓLYAGBAJOKNÁL
SZÉNSAVDUS, KELLEMES, SAVANYKÁS IZÚ, VASMENTESÍTETT,
rendkívül üdítő asztali víz.**

ÜDÍT GYÓGYIT! ORVOSILAG AJÁNLVÁ!

Ívölygmódra használva, vesé- és hólyagbajoknál, a vesemé-
dence idült hurutjainál, húgykő- és fővényképződésnél, a lég-
utak és a kiválasztószervek hurutos bántalmánál kitünő hatá-
sának bizonyult. — Prospektust kívánatra küld a forráskezelőség.

Musching buzziási gyógyfürdő igazgatósága Buziásfürdőn.

Nagybecskereki főlerakat: **WEHNER JÓZSEF** ügynöksége, Kapható
Schlesinger D. fűszerkereskedésében (a főpostával szemben), minden
fűszerüzletben, vendéglőben és kávéházban 463-163.100

964/1908. sz.

Tótaradác község előljárástól.

ARLEJTÉSI HIRDETÉNY.

Tótaradác község előljárástól közhirre teszi, hogy a község tulajdonát képező s ennek határában fekvő (Bodor-féle) tanyai épületek anyagának értékesítése céljából 1908. évi szeptember hó 7-én d. e. 9 órai kezdettel a helyszínen nyilvános szóbeli árlejtést tart, melyre venni szándékozők ezennel meghivatnak.

Az árverési feltételek Tótaradác község jegyzői irodájában megtudhatók.

Tótaradác, 1908. évi augusztus 19.

754-3.1

Az előljárástól.

1144/1908. sz.

751-2.2

HIRDETÉNY.

Bánlak község előljárástól közhirre teszi, hogy a községi urbéri határnak körülbelül 4000 holdat kitevő vadászterületére a **vadászati jog**

1908. évi augusztus 1-én kezdődő 6 (hat) évre, vagyis bezárólag 1914. évi július 31-ig Bánlak községében 1908. évi szeptember 3-ik napján d. e. 9 órakor tartandó nyilvános árverésen bérbe fog adatni.

Az árverési feltételek Bánlak község jegyzői irodájában a hivatalos órák alatt betekintheők.

Bánlak, 1908. évi augusztus 18.

Előljárástól.

Arlejtési hirdetés.

Ozora község képviselőtestülete 48/908. sz. határozatával a község ház, három iskola-épület és két tanítói lakás tatarozási munkálatait határozta el.

Ezen munkálatok biztosítására f. évi augusztus 27-én d. e. 11 órára Ozora község házhoz tüzetik ki a szóbeli árlejtés.

Az összes munkálatokra a kikiáltási ár 12,020 kor. 95 fill. Árlejtési szándékozők kötelesek a kikiáltási ár 10%-át bant-pénzül letenni.

Írásbeli ajánlatok f. évi aug. hó 26-án d. u. 6 óráig Ozora község előljárástól adhatók be. A később beérkező és bant-pénz nélküli ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

A költségvetés és közelebbi feltételek Ozora község jegyzői irodájában a hivatalos órák alatt megtekintheők.

Ozora, 1908. évi augusztus 14.

Rehák,

jegyző.

750-2.2

Kreczu,

bíró.

Arlejtési hirdetés.

Az aradi gör. kel. román szentszéknek 1908. évi június hó 30-án kelt 3807. sz. határozata alapján alólirottak hitközségünk megbízásából árlejtést hirdetünk a Nagytórák községben

építendő egyházi épületekre,

melynek kikiáltási ára 16,758 kor. 14 fill. Az árlejtés 1908. évi augusztus 25-én d. e. 8 órakor a gör. kel. román iskola tantermében lesz megtartva.

Az árlejtők a kikiáltási ár 10%-át készpénzben vagy más elfogadható értékp. pirokban kötelesek már az árlejtés kezdetével letétbe helyezni.

A tervezet, költségvetés és a szentszék által előírt szerződési feltételek az egyházközségnél bármikor megtekintheők. Az építési terv 380 kor. költségét vállalkozó köteles fizetni. Egyházközségi tanácsnak jogában áll, hogy a folyamodó árlejtők között szabadon válasszathasson.

Az árlejtők semmiféle utazási vagy megjelenési költségekre igényt nem tarthatnak.

Nagytórák, 1908. évi augusztus 17.

Csikala Pál,

elnök.

746-3.2

Rasa Gyula,

jegyző.

**Mérlegképes
könyvelő**

elvállal olcsó díjazás mellett a délutáni és esti órákra könyvelést és más irodai munkákat.

Cím a kiadóhivatalban.

Telefon 22.

Telefon 22

FONTOS!

Van szerencsénk értesíteni, hogy a helybeli tanintézetekben az 1908—1909. tanévben

használatra előírt összes tankönyvekből nagy raktárt tartunk.

Minthogy elődünk a Messinger-féle intézetben használt tankönyveket nem vezette, külön kiemelni óhajjuk, hogy ez évben a helybeli

Messinger Karolin-féle
intézetben előírt tankönyvek nálunk szintén kaphatók.

Az iskolai idény alkalmából különös figyelembe ajánljuk nagy irószerraktárunkat.

Nagy választék iskolai felszerelésekben.

ALMÁSY ÉS SZEPESSY

könyv-, zenemű- és papirkereskedése NAGYBECSKEREK.